
KOMMISSORIUM FOR OPGAVEUDVALG

Tættere samarbejde med civilsamfundet

1. BAGGRUND

Civilsamfundet spiller en central rolle i velfærdssamfundet i dag – og vil også fremover være en vigtig del af løsningen på velfærdsopgaverne. For at det kan lykkes, kræver det et stærkt og tillidsfuldt samarbejde mellem kommune og civilsamfund. Civilsamfundet består af mange forskellige former for organisering, fx foreninger, fonde, hjælpeorganisationer, interesseorganisationer og uformelle netværk, der alle rummer andre perspektiver, kompetencer og handlemuligheder end den kommunale organisation.

Mange af de store reformer, der i disse år implementeres i kommunerne, lægger også op til et tættere samarbejde med civilsamfundet. Behovet for samarbejde gælder mange typer opgaver – særligt i mødet med komplekse velfærdsudfordringer, som er svære at løse for kommunen alene, og i en tid, hvor kommunens ressourcer er under pres. Her kan civilsamfundet bidrage til at udvikle nye løsninger, styrke den lokale forankring og engagere flere borgere i fællesskabet.

Samtidig ved vi, at det giver mening og livskvalitet for den enkelte at være frivillig – at føle sig nyttig og som en del af noget større. På den måde gavner det både den enkelte og samfundet som helhed.

Vi ønsker derfor at kommunen styrker og understøtter samarbejdet med det lokale civilsamfund – både den organiserede del som foreninger og hjælpe- og interesseorganisationer og de selvorganiserede, som fx deltager i fællesskaber, nabo hjælp eller på anden vis giver en hånd med i deres nærområde.

På landsplan er omkring to millioner danskere frivilligt aktive. Ifølge VIVEs frivillighedsundersøgelse fra 2024 er andelen, der er frivillige, steget fra 36 % i 2020 til 40 % i 2024. Analysen viser, at stigningen især skyldes, at flere ældre arbejder frivilligt, og at et af de områder, hvor stigningen især er markant, er indenfor det sociale område. Også i Gentofte gør rigtig mange borgere hver dag en forskel for deres medmennesker og vores fællesskab. Fx MIN KOK, hvor frivillige tilbyder at tilberede og servere en "gæstemiddag" i værtens eget hjem. Eller når Hemingway Club og Blixen Klub inviterer mænd og kvinder på 60 + til aktiviteter i Byens Hus. Begge klubber er født ud af Frivilligcenter & Selvhjælp Gentoftes ønske om at forbygge ensomhed. Gennem et samarbejde og et årligt driftstilskud støtter Gentofte Kommune Frivilligcenter & Selvhjælp Gentofte til at fremme og understøtte frivillighed i Gentofte herunder at forbygge og afhjælpe ensomhed.

Vi tror, at civilsamfundets potentiale er stort – og helt nødvendigt, hvis vi skal lykkes med fremtidens velfærdsopgaver. Derfor skal dette opgaveudvalg se på, hvordan samarbejdet mellem kommune og civilsamfundet kan blive endnu tættere. Det skal undersøges både med afsæt i den eksisterende generelle viden om samarbejdet mellem civilsamfund og kommune, og med afsæt i en konkret velfærdsopgave, som kommunen ikke kan løse alene, nemlig at afhjælpe og forebygge ensomhed for borgere over 60 år.

2. FORMÅL

Samarbejde med civilsamfundet er ikke nyt i Gentofte Kommune. Vi har allerede mange gode erfaringer med forskellige samarbejdsformer – fra partnerskaber med landsdækkende organisationer til enkeltpersoner, der hjælper til ved et enkelt arrangement. Alle disse erfaringer er vigtige i det videre arbejde.

Formålet med opgaveudvalget er at styrke og videreudvikle samarbejdet med civilsamfundet om løsningen af velfærdsopgaver. Opgaveudvalget skal både undersøge, hvad forskellige dele af civilsamfundet er særligt gode til, hvor potentialet for samarbejde er størst, og hvordan kommunen bedst inviterer og understøtter samarbejder – både når kommunen ser et behov, og når civilsamfundet tager initiativ.

Samtidig skal udvalget se på, hvilken rolle kommunen kan spille for at skabe samarbejder, der lykkes og giver værdi i forhold til de velfærdsopgaver, kommunen står med – uden at civilsamfundets særlige kvaliteter går tabt.

Samarbejdet er komplekst og rummer dilemmaer. Fx værdsætter civilsamfundet typisk frihed og fleksibilitet, mens kommunen har ansvar for faglighed, kvalitet og bedst brug af kommunens ressourcer. Det kræver omtanke og balance. Derfor skal opgaveudvalget formulere forslag til et sæt principper, der kan støtte refleksion og guide kommunens handlinger og beslutningstagning i forhold til hvorvidt, hvordan og i hvilken grad kommunen skal samarbejde med civilsamfundet om løsning af velfærdsopgaver.

Opgaveudvalget skal udvikle principperne med udgangspunkt i både generel viden og en konkret velfærdsudfordring, hvor civilsamfundet kan noget særligt: at afhjælpe og forebygge ensomhed.

Ensomhed er en alvorlig sundhedsrisiko, der øger risikoen for sygdom, tidlig død og et højere forbrug af sundhedsydelse. Det er en udfordring, kommunen ikke kan løse alene. Når mennesker skal indgå i fællesskaber, kræver det andre mennesker – nærvær, relationer og frivillige, som civilsamfundet kan bringe i spil på måder, kommunen ikke kan. En sammenhæng, som også indgår i Gentofte Kommunes sundhedspolitik, hvor samarbejder og partnerskaber med civilsamfundet ses som en vigtig del af løsningen, og allerede er i gang.

Opgaveudvalget fokuserer på de borgere over 60 år, som bor i eget hjem og ikke modtager hjemmehjælp. Dels fordi overgangen til pensionisttilværelsen og ændringer i sociale netværk øger risikoen for ensomhed samtidig med at netop denne gruppe har et stort potentiale for at skabe og deltage i fællesskaber, der forebygger ensomhed. Dels fordi ældre, der ikke modtager hjemmehjælp ingen fast kontakt har til kommunen, som ellers kunne være hjælp til at indgå i fællesskaber.

En lokal undersøgelse af ensomhed i netop denne gruppe giver opgaveudvalget et solidt vidensgrundlag at bygge videre på.

Gentofte Kommune har tidligere haft opgaveudvalget "Vi skaber sammen", der udarbejdede principper for samarbejdet mellem kommune og borgere med særligt fokus på, når enkeltborgere ønsker et samarbejde med kommunen om en indsats. Det er derfor ikke formålet for dette opgaveudvalg, hvor fokus er løsning af velfærdsopgaver sammen med civilsamfundet i bredere forstand.

3. UDVALGETS OPGAVER

Opgaveudvalget skal formulere principper for kommunes samarbejde med civilsamfundet om velfærdsopgaver. Principperne skal hjælpe kommunen med at vurdere, hvorvidt, hvordan og i hvilken grad vi skal indgå i forskellige samarbejder med civilsamfundet, og hvordan samarbejdet kan hjælpes godt på vej

Som led i arbejdet med at formulere principper skal opgaveudvalget:

- Indhente generel viden om samarbejde mellem kommuner og civilsamfund – fx forskning, erfaringer og best practice fra andre kommuner, herunder typiske dilemmaer og gode løsninger.

- Hente erfaringer fra konkrete initiativer, primært lokale, hvor civilsamfundet spiller en rolle i at afhjælpe og forebygge ensomhed blandt borgere over 60 år, der bor i eget hjem og ikke får hjemmehjælp. Det gælder både organiserede indsatser (fx foreninger og hjælpeorganisationer) og mere uformelle fællesskaber (fx naboskaber og spontane frivillige indsatser).

Det skal sikres, at principperne er hjælpsomme på tværs af kommunens mange velfærdsområder.

Hvis udvalget undervejs får idéer til nye initiativer, som kan styrke samarbejdet om at afhjælpe og/eller forebygge ensomhed i målgruppen, vil disse blive samlet i et inspirationskatalog.

4. SAMMENSÆTNING AF UDVALGET

Opgaveudvalget nedsættes af Kommunalbestyrelsen under Økonomiudvalget samt Ældre-, Social- og Sundhedsudvalget i henhold til § 17, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

Opgaveudvalget består af følgende medlemmer:

5 medlemmer fra Kommunalbestyrelsen.

10 borgere gerne med erfaring fra indsatser, der forebygger eller afhjælper ensomhed for borgere 60+, som bor i eget hjem og ikke modtager hjemmehjælp:

- 1-3 borgere som er eller har været bestyrelsesmedlemmer i en forening
- 1-3 borgere som er eller har været ansat i en civilsamfundsorganisation
- 1-3 borgere 60+ som er frivillige i en forening
- 1-3 borgere 60+ som er frivillige uden at være medlemmer af en forening (fx ved at bidrage til et godt naboskab)
- 1-3 borgere som har erfaring i at initiere og drive frivillige initiativer eller lede og koordinere frivillige
- 1-3 borgere som har erfaring fra en fond eller anden privat organisation, der understøtter civilsamfundets arbejde

Kommunalbestyrelsen udpeger formand og næstformand for opgaveudvalget.

Sekretariatsbetjeningen koordineres af kommunaldirektøren.

5. UDVALGETS ARBEJDSFORM

Udvalget tilrettelægger selv sin arbejdsform indenfor rammerne af styrelsesloven, Styrelsesvedtægten for Gentofte Kommune samt Kommunalbestyrelsens beslutninger. Formandskabet sikrer den nødvendige sammenhæng til de øvrige opgaveudvalg og de stående udvalg.

På udvalgets første møde fremlægges forslag til mødeplan.

Der holdes en workshop, hvor der inviteres bredt blandt frivillige, foreninger mv. lokalt i Gentofte. Derudover skal udvalget tage stilling til, hvordan det vil involvere borgere, videnspersoner mv., der ikke er medlemmer af udvalget, i udvalgets opgave.

Opgaveudvalget skal komme med forslag til, hvordan borgerne i Gentofte Kommune aktivt kan bidrage til at realisere de tiltag, som opgaveudvalget foreslår.

Opgaveudvalget skal overveje, hvordan de teknologiske muligheder kan udnyttes i løsningen af udvalgets opgave, samt hvordan udvalget kan anlægge en innovativ tilgang til løsningen af opgaven.

6. TIDSPLAN

Opgaveudvalgets arbejde påbegyndes 1. kvartal 2026 og afsluttes i 4. kvartal 2026.

7. ØKONOMI

Udgifter i forbindelse med opgaveudvalgets arbejde afholdes indenfor eksisterende budget.